

УДК 391. 687. 016

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ПРОЕКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ СУЧАСНОГО ОДЯГУ НА ОСНОВІ СИМВОЛІВ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Студ. О.В. Слуковська, гр. МгЗШМК-17

Студ. І.А. Глоба, гр. МгЗШМК-17(з)

Науковий керівник доц. Р.Ю. Кожушко

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою даної роботи є дослідження художньо-композиційних елементів символіки слов'ян, кольорової гармонії в побудові орнаменту вишивки для впровадження отриманих результатів в процес проектування колекції сучасного одягу, а також з метою інтерпретації слов'янської вишивки та запозичення її сучасною модою.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес дизайн-проекування колекцій сучасного одягу на базі дослідження орнаментів, колориту вишивки та символів слов'ян. Предметом дослідження обрано слов'янську вишивку, її символічні знаки, форми та колір.

Методи та засоби дослідження. В ході роботи були використані такі методи: історіографічний, літературно-аналітичний, системно-структурний та морфологічний аналіз. Також було проведене понятійне дослідження, яке включає проникнення в суть ідеї, яку несуть елементи вишивки, його значення, як в цілому, так і по окремих елементах.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна роботи полягає у детальному дослідженні традиційного для слов'ян орнаменту, його цінність та значущість для наших предків, а також символізм кольорів у вишивці давніх українців. Практичне значення отриманих результатів полягає в узагальненні принципів художньо-композиційної гармонії елементів слов'янської вишивки, успішному впровадженні їх в розробку нових, сучасних моделей одягу.

Результати дослідження. В суспільстві сьогодні є надзвичайно велика потреба на історію та народні традиції, зокрема, надзвичайним попитом користується мода на одяг, оздоблений вишивкою. Дослідження показало, що є велика кількість різновидів українських візерунків, орнаментів у вишивці, що використовуються як вишивка у оздобленні одягу, весільних рушників, елементів побуту, домашнього текстилю (скатертини, покривала, фіранки тощо). Перш за все варто зазначити, що більшість мотивів для орнаменту слов'яни черпали від матінки-природи. Але через те, що всю природу зобразити за допомогою голки і нитки неможливо, визначено основні види інтерпретації візерунків, які містять той чи інший елемент з широким смисловим навантаженням. Перш за все це геометричний, рослинний, антропоморфний та зооморфний орнаменти. Люди зображували на одязі різноманітні знаки та символи, що виконували захисну та декоративну функції. Абсолютно кожен елемент вишивки має певне значення, згідно з яким його використовували.

Для української вишивки характерно часте використання орнаментів, які символізують Сонце і Воду — дві основні стихії, які створили і підтримують життя на Землі. Тому їх сприймають як батьківську і материнську енергію — сонячну і водну. Восьмикутна квітка або розетка позначає Сонце, а малянок у вигляді згорнутого вуза — Воду.

Широкого вжитку отримали рослинні орнаменти української вишивки: *виноградні грона* — уособлюють радість, пов'язану із створенням сім'ї; *мак* — із давнини захищав людей та їхню худобу від усілякого зла, саме тому цю тендітну і ніжну квітку часто вишивали на сорочках, а також мак служив символом народної пам'яті, скорботи, любові та суму за загиблими; *білосніжна лілія* — це таємниця зародження життя, знак дівочої чарівності, чистоти і цноти. Дуже часто в орнаменті її

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів
широкого вжитку та спеціального призначення**

Ергономіка і проектування одягу

зображення доповнювали хрестом, що благословляє молодят на створення дружної сім'ї; *троянда* — древній мотив, що означає оновлення та безперервність сонячного руху; *дуб* — вважався священним деревом і уособлював бога сонячної енергії, а також розвиток і життя; *калина* — найчастіше пов'язували з красою та процесом зародження Всесвіту.

Значення геометричних орнаментів в українській вишивці є такими: *Земля та Сонце у поєднанні з Водою* — це життєдаюча трійця, яка часто доповнюється ромбічними символами, що означають родючість, заплідненням та засіяним полем; *зірки* — символізують давнє уявлення про структуру Сонячної системи і Всесвіту; *хвилясті лінії* — водоймища, джерела води. Характерна особливість слов'янської вишивки — це геометрія, в якій навіть рослинний орнамент часто зображувався графічно.

Найпоширеніші та найбільш шановані давніми слов'янами кольори — червоний та чорний. Вони вважалися магічними. *Червоний* свідчив про життєдайну енергію сонця, кохання, радість землі. *Чорний* — в жодному разі не колір смерті чи жалоби, як ми звикли вважати, швидше навпаки: прашури наділяли його магією життєвої сили рідної землі, він уособлював безліч таємних знаків і закликав до родючого ґрунту, що забезпечував урожай і достаток. Відповідно, дослідники вважають, що *білий* колір символізує світло і високодуховність, *синій* — холод і воду, жовтий відображає свободу і щастя. Щодо *зеленого* кольору, то він є найулюбленішим серед слов'ян після чорного та червоного. Він символізує ріст і розвиток, прагнення життя і молоді, дужу силу. *Коричневий* у вишивці ототожнюється із засіяною ріллею, а *сірий* — з рівновагою та здійсненням бажань.

Кожен символ вишивки може інтерпретуватися з деякими відмінностями від сприйняття людиною, її знаннями і почуттями. При цьому необхідно враховувати гармонійну рівновагу форми знака та його ідейного змісту, виразних і якісних характеристик. Вишивка — це оберіг, в якому колір, форма, орнамент мають значення і разом створюють енергетичний заряд одягу. Щодо сучасної вишивки, то її сьогодні вона отримала подальший розвиток своїх локальних особливостей із збереженням класичного надбання. Для доведення цього розглянуто колекції жіночого одягу світових дизайнерів, які звертаються до слов'янських орнаментів і мотивів, такі як Готьє, Джон Гальяно, Гуччі, Валентіно. Як правило вишивка в колекціях одягу — це зазвичай стилізація, тобто використання певних елементів у сучасних моделях одягу. Не зважаючи, що крій та моделі сучасного вишитого одягу, все-таки змінюються з часом, вже є зразки слов'янських вишиванок, які можна сміливо назвати класичними.

Висновки. На основі проведених теоретичних досліджень слов'янської символіки, її символічного значення, художньо-композиційних елементів, гармонії кольору, значно полегшує впровадити отримані результати досліджень в процес проектування нових, сучасних моделей жіночого одягу, які базуватимуться на старослов'янських символічних орнаментах вишивки.

Ключові слова: слов'янська символіка, орнамент, вишивка, гармонія, форма, колір, колекція одягу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вишивка на світовому подіумі [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.galka.if.ua/vishivanki-na-svitovih-podiumah-valentino-guchi-galvano-foto/>
2. Українська автентична вишиванка [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://uamodna.com/articles/ukrayinsjka-avtentychna-vyshyvka-brend-tysyacholitj/>
3. Символи і орнаменти стародавніх слов'ян [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/simvoli-v-ornamentah-starodavnih-slovjan/>
4. Український етнічний стиль [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://ukrsvit.org/український-етнічний-стиль/символи-та-системи-знаків-на-українсь/>
5. Моді тенденції [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://vogue.ua/article/fashion/tendencii/kak-chitat-uzory-s-ukrainskoy-vyshivki.html>